

GIMININGO PORAVIMO KOEFICIENTO IR JO ĮTAKOS JUODMARGIŲ GALVIJŲ VEISLINEI VERTEI IR BROKAVIMUI TYRIMAI

Lina Kajokienė¹, Giedrius Sauliūnas¹, Vida Juozaitienė¹, Rasa Bobinienė², Arūnas Juozaitis³, Antanas Banys⁴

¹*Gyvūnų veisimo ir genetikos katedra, Veterinarijos akademija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas; tel. (8-37) 36 35 75; el. paštas: biometrija@lva.lt*

²*Biologinės įvairovės ir technologijų laboratorija, Vilniaus pedagoginis universitetas
Studentų g. 39, LT-08106, Vilnius; tel. (8-5) 275 70 95; el. paštas: bamlab@vpu.lt*

³*Gyvūnų mitybos katedra, Veterinarijos akademija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas; tel. (8-37) 36 34 08; el. paštas: juozaitis@lva.lt*

⁴*Neužkrečiamųjų ligų katedra, Veterinarijos akademija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas; tel. (8-37) 36 32 07; el. paštas: abanys@lva.lt*

Santrauka. Darbas atliktas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Gyvūnų veislinės vertės tyrimų ir selekcijos laboratorijoje, Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centre. Nustatyta, kad nors vidutinis įvaisis koeficientas Lietuvos juodmargių galvijų populiacijoje atitinka tolimą įvaisis koeficientą (0,61 proc. – bulių ir 0,81 proc. – karvių), prognozuojamas jo didėjimas po 0,038 proc. pagal gimimo metus ($R^2 = 0,754$) karvių ir 0,027 proc. ($R^2=0,421$) – Lietuvoje naudojamų bulių ($p<0,05$). Didžiausias giminingo poravimo koeficiento vidurkis nustatytas Holšteino veislės bulių (1,5 karto didesnis, nei visos juodmargių galvijų populiacijos), mažiausias – Britanijos fryzų veislės bulių ($p<0,001$). Didėjant bulių giminingo poravimo koeficientui, statistiškai patikimai gerėja veislinės vertės indeksas pagal pieno produkciją ir sudėtį ($p<0,001$), prastėja – pagal somatinių ląstelių skaičių piene ir reprodukcijos bei ilgaamžiškumo indeksus ($p<0,01$). Galvijų brokavimo priežasčių tyrimai parodė, kad labiausiai su giminingo poravimo koeficientu siejosi brokavimo dėl leukozės dažnis ($p<0,0001$).

Žinant, kad Lietuvos juodmargių galvijų populiacijoje tolygiai didėja giminingo poravimo koeficientas, būtina kontroliuoti bulių naudojimą karvių bandose ir taip išvengti galimos įvaisis depresijos.

Raktažodžiai: juodmargiai galvijai, giminingo poravimo laipsnis, veislinė vertė, išbrokavimas, leukozė.